

Od redakcji

W kilku numerach naszego periodyku dominowała problematyka polityczna. Wprawdzie odwoływaliśmy się kilkakrotnie do kwestii szeroko pojmowanego życia codziennego, ale do tej pory nie podejmowaliśmy tematu istotnej sfery funkcjonowania każdego człowieka – zdrowia i jego ochrony. Uznaliśmy zatem, że tym razem, otwierając kolejne pięciolecie istnienia „Czasypisma”, warto pochylić się nad tym właśnie aspektem naszej codzienności, dlatego wiodącym tematem numeru uczyniliśmy służbę zdrowia na Górnym Śląsku w XX w. Partnerem tego wydania jest Śląska Izba Lekarska, która pomogła przy opracowaniu części materiału. Z prezesem Izby, Jackiem Kozakiewiczem, przeprowadziliśmy wywiad o strategiach upamiętniania historii medycyny w regionie. Wynikiem współpracy było ponadto przekazanie nam relacji kilku wybitnych, nieżyjących już lekarzy, uhonorowanych Wawrzynem Lekarskim, w tym tak znanych jak Bożena Hager-Małecka. Swoje wspomnienia z przełomowych lat 1956 i 1980/1981 przedstawili Zygfryd Wawrzynek i Wojciech Pluskiewicz, dowodząc, że lekarz może być także aktywnym uczestnikiem wydarzeń społeczno-politycznych. Innym przykładem takiego zaangażowania była postawa Ignacego Pietruszki, działacza „Solidarności”, lekarza z centrum rehabilitacji „Repty”. Sięgnęliśmy też do wcześniejszej historii: do czasów opieki medycznej w latach I wojny światowej, w okresie walki plebiscytowej i powstańczej, jak również do lat międzywojennych (wspomnienie o wybitnym lekarzu, społeczniku i polityku lokalnym Bronisławie Hagerze). Zamieściliśmy również relację gliwickiej lekarki Angeli Kluber z dramatycznego 1945 r. Przypominamy twórcę gliwickiej onkologii, Stanisława Bylinę, „amerykańskie” początki piekarskiej „urazów-

ki” oraz odważną postawę lekarzy i pielęgniarek podczas pacyfikacji kopalni „Wujek”. Fotoreportaż Stanisława Jakubowskiego ukazuje jedno z najbardziej przełomowych wydarzeń w historii nie tylko śląskiej medycyny: jeden z pierwszych w Polsce udanych przeszczepów serca, przeprowadzony przez zespół pod kierunkiem Zbigniewa Religi w 1985 r.

Poza tematyką medyczną jak zwykle poruszamy wiele innych wątków. Szczególnym bohaterem numeru są Katowice. Prezentujemy ciekawą kolekcję zdjęć z wizyty w mieście nad Rawą prezydenta Rzeczypospolitej Ignacego Mościckiego w 1929 r., obszerny wybór ikonografii poświęconej osiedlu Koszutka oraz ciekawe artefakty związane z okresem, gdy Katowice nosiły nazwę Stalinogród. Zdjęcie ponurego, opuszczonego gmachu Śląskiego Instytutu Naukowego w Katowicach otwiera zapis obszernej rozmowy z Anną Kubicą i Maciejem Ficem o tej instytucji, kreującej w dobie PRL obraz historii naszego regionu.

Nie powinno zaskakiwać Czytelników, że niektóre artykuły dotyczą kwestii wojny i okupacji, początków władzy „ludowej” oraz funkcjonowania aparatu represji PRL. Nasi autorzy piszą więc m.in. o końcu wojny w Żywieckiem i na Śląsku Cieszyńskim oraz o ustanowieniu władzy komunistycznej na zachodnim krańcu naszego regionu – w powiecie niemodlińskim. Niewielu zapewne słyszało o tajemniczej epidemii, która ok. 1989 r. przetrzebiła szeregi kierownictwa katowickiej bezpieki. I o tym można przeczytać w tym numerze naszego pisma.

